9. सरावासाठी अधिक प्रश्न

(1) एका प्रदर्शनात महिला बचत गटाने लावलेल्या दुकानातून मीनाने खालील वस्तू खरेदी केल्या.

(i) **2** साड्या प्रत्येकी **425** रु.

(ii) **4** कुर्ती प्रत्येकी **320** रु.

या खरेदीवर शेकडा **10** रिबेट मिळाले, तर रिबेटची एकूण रक्कम किती ? मीनाला किती रक्कम द्यावी लागली ?

उकल : **2** साड्यांची किंमत = **2 × 425 = 850** रु.

4 कुर्तींची किंमत = **4 × 320 = 1280** रु.

∴ खरेदी केलेल्या मालाची एकूण किंमत = **850 + 1280**

= **2130** रु.

खरेदीवर मिळणारे रिबेट = शेकडा **10**

∴ मिळणारे एकूण रिबेट = $2130 \times \frac{10}{100} = 213$ रु.

∴ मीनाला द्यावी लागणारी रक्कम = एकूण किंमत – रिबेट

= **2130 – 213**

= **1917**

∴ (i) रिबेटची एकूण रक्कम : **213** रु.

(ii) मीनाला **1917** रु. द्यावे लागतील.

(2) ग्रामोद्योग मंडळाच्या एका दुकानातून रसिक भाईंनी खालील वस्तू खरेदी केल्या.

(i) 12 गांधी टोप्या प्रत्येकी **15** रु.

(ii) 3 टॉवेल प्रत्येकी **110** रु.

(iii) 2 धोतर प्रत्येकी **370** रु.

या खरेदीवर शेकडा **12** रिबेट देण्यात आले तर रसिक भाईंना या वस्तू किती रुपयांना मिळाल्या ?

उकल : 12 गांधी टोप्यांची किंमत = $12 \times 15 = 180$ रु.

3 टॉवेलांची किंमत = $3 \times 370 = 740$ रु.

2 धोतरांची किंमत = $2 \times 110 = 330$ रु.

∴ खरेदी केलेल्या मालाची एकूण किंमत

= $180 + 740 + 330 = 1250$ रु.

खरेदीवर मिळणारे रिबेट = शेकडा 12

∴ मिळणारे एकूण रिबेट = $1250 \times \frac{12}{100}$

$$= \frac{1250 \times 12}{100}$$

$$= \frac{15000}{100}$$

$$= 150$$

∴ रसिक भाईंना द्यावी लागणारी एकूण रक्कम = खरेदी केलेल्या मालाची एकूण रक्कम − एकूण रिबेट

= $1250 - 150 = 1100$

∴ रसिक भाईंना त्या वस्तू 1100 रुपयांना मिळाल्या.

(3) खादी भांडारातून मोहितने खालील वस्तू खरेदी केल्या.

(i) 2 लाकडी फूलदाण्या प्रत्येकी 160 रु. (यांवर शेकडा 15 प्रमाणे रिबेट दिले)

(ii) 4 कलाकुसर केलेल्या बांबूच्या वस्तू प्रत्येकी 210 रु.

(यांवर शेकडा 18 प्रमाणे रिबेट दिले)

(iii) 3 मूर्त्या प्रत्येकी 275 रु. (यांवर शेकडा 20 प्रमाणे रिबेट दिले)

तर त्यावर एकूण किती रिबेट मिळाले आणि मोहितला सर्व वस्तू घेण्यासाठी किती रक्कम द्यावी लागली.

उकल : 2 लाकडी फूलदाण्यांची किंमत = $2 \times 160 = 320$ रु.

4 बांबूच्या वस्तूंची किंमत = $4 \times 210 = 840$ रु.

3 मूर्त्यांची किंमत = $3 \times 275 = 825$ रु.

$\therefore$ खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत = $320 + 840 + 825 = 1985$ रु.

(i) फूलदाण्यांवर मिळणारे रिबेट = शेकडा 15

$\therefore 320 \times \frac{15}{100} = \frac{4800}{100} = 48$ रु.

(ii) बांबूच्या वस्तूवर मिळणारे रिबेट = शेकडा 18

$\therefore 840 \times \frac{18}{100} = \frac{15120}{100} = 151.20$ रु.

(iii) मूर्त्यांवर मिळणारे रिबेट = शेकडा 20

$\therefore 825 \times \frac{20}{100} = \frac{16500}{100} = 165$ रु.

$\therefore$ सर्व वस्तूंवर मिळणारे एकूण रिबेट = $48 + 151.20 + 165$

$= 364.20$ रु.

मोहितला द्यावी लागणारी एकूण रक्कम = खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत − एकूण रिबेट

$= 1985 - 364.20 = 1620.80$ रु.

$\therefore$ मोहितला सर्व वस्तू घेण्यासाठी एकूण 1620.80 रु. द्यावे लागतील.

(4) गांधीजयंती निमित्त खादी कापडावर 16% रिबेट जाहीर केले. बंडोपंतांनी खालीलप्रमाणे माल खरेदी केला.

(i) 3 चादरी प्रत्येकी 475 रु.

(ii) 4 पंचे प्रत्येकी 75 रु.

(iii)15 हातरुमाल प्रत्येकी 23 रु.

तर या व्यवहारात बंडोपंतांना किती रिबेट मिळाले ? सर्व वस्तू किती किंमतीस मिळाल्या ?

उकल : 3 चादरींची किंमत $= 3 \times 475 = 1425$ रु.

4 पंच्यांची किंमत $= 4 \times 75 = 300$ रु.

15 हातरुमालांची किंमत $= 15 \times 23 = 345$ रु.

$\therefore$ खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत $= 1425 + 300 + 345$

$= 2070$ रु.

खरेदीवर मिळणारे रिबेट = शेकडा 16

$$= 2070 \times \frac{16}{100}$$

$$= \frac{33120}{100}$$

$= 331.20$ रु.

बंडोपंतांना द्यावी लागणारी रक्कम = खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत −रिबेट

$= 2070 - 331.20 = 1738.80$ रु.

$\therefore$ (i) बंडोपंतांना या व्यवहारात 331.20 रु. रिबेट मिळाले.

(ii) बंडोपंतांना सर्व वस्तू **1738.80** रुपयांना मिळाल्या.

(5) आनंदरावांनी प्रत्येकी 120 रु. किंमतीचे 2 टॉवेल , प्रत्येकी 310 रु. किंमतीचे 3 शर्ट्स आणि प्रत्येकी 420 रु. किंमतीचे 3 पायजामे विकत घेतले त्यासाठी त्यांनी दुकानदाराला 1944 रु. दिले. तर त्यांना किती रक्कम रिबेट मिळाली ? रिबेटचा शेकडा दर किती होता ?

उकल : 2 टॉवेलांची किंमत $= 2 \times 120 = 240$ रु.

3 शर्ट्सची किंमत $= 3 \times 310 = 930$ रु.

3 पायजाम्यांची किंमत $= 3 \times 420 = 1260$ रु.

∴ खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत $= 240 + 930 + 1260 = 2430$ रु.

खरेदीवर मिळणारे रिबेट = खरेदी केलेल्या एकूण वस्तूंची किंमत – दुकानदाराला दिलेली रक्कम $= 2430 - 1944 = 486$ रु.

$$\text{शेकडा सूट} = \frac{\text{रिबेट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$$

$$= \frac{486}{2430} \times 100$$

$$= 20$$

∴ **(i)** रिबेटची रक्कम **486** रु. मिळाली.

(ii) रिबेटचा शेकडा दर **20** होता.

(6) सोपानरावांनी **50** क्विंटल तूरडाळ प्रति क्विंटल **3500** रु. या दराने विकली. दलालाने शेकडा **2.5** प्रमाणे कमिशन घेतले. तर सोपानरावांना तूरडाळ विक्रीचे एकूण किती रुपये मिळतील ?

उकल : सोपानरावांनी विकलेल्या तूरडाळीची किंमत = 50×3500 =1,75,000 रु.

कमिशनचा दर = शेकडा 2.5

∴ कमिशन = विक्री किंमत – कमिशनचा दर शे.

$$= 175000 \times \frac{2.5}{100}$$

$$= 1750 \times 2.5$$

= 4375 रु.

सोपानरावांना तूरडाळ विक्रीतून मिळणारी रक्कम = 175000 – 4375

= 170625 रु.

∴ सोपानरावांना तूरडाळ विक्रीचे एकूण 1,70,625 रु. मिळतील.

(7) एका मेंढपाळाने प्रत्येकी **6500** रु. प्रमाणे **15** शेळ्या विकत घेतल्या. या व्यवहारात दलालाला शेकडा **3** दराने कमिशन मिळाले. तर मेंढपाळाने किती रुपये कमिशन दिले ? मेंढपाळाने किती रुपयांत शेळ्या खरेदी केल्या ?

उकल : 15 शेळ्यांची किंमत = $15 \times 6500 = 97500$ रु.

कमिशनचा दर = शेकडा 3

∴ कमिशन = किंमत × कमिशनचा शेकडा दर

$$= 97500 \times \frac{3}{100}$$

$$= 975 \times 3$$

= 2925 रु.

मेंढपाळाने दिलेली रक्कम = शेळ्यांची किंमत + कमिशन

= 97500 + 2925

= 100425 रु.

∴ (i) मेंढपाळाने दलालाला 2925 रु. कमिशन दिले.

(ii) मेंढपाळाने 1,00,425 रुपयांत शेळ्या खरेदी केल्या.

(8) मेघनाने 85,00,000 रुपयांना दलालामार्फत स्वत:चा बंगला विकला. दलालाने दोघांकडून शेकडा 2.5 प्रमाणे कमिशन घेतले. तर दलालास एकूण किती कमिशन मिळाले ? मेघनाला बंगला विकून किती रुपये मिळाले ?

उकल : बंगल्याची किंमत = 85,00,000

कमिशनचा दर = शेकडा 2.5

∴ कमिशन = बंगल्याची किंमत × कमिशनचा शेकडा दर

$$= 8500000 \times \frac{2.5}{100}$$

$$= 8500000 \times \frac{25}{100}$$

$$= 8500 \times 25$$

= 212500 रु.

दोघांकडून मिळणारे कमिशन = 212500 + 212500 = 425000 रु.

बंगला विकून मिळणारी रक्कम = 8500000 – 212500 = 8287500 रु.

∴ (i) दलालास 4,25,000 रु. कमिशन मिळाले.

(ii) मेघनाला बंगला विकून 82,87,500 रु. मिळाले.

(9) एका दुकानदाराला खालीलप्रमाणे कमिशन मिळते. **50,000** रु. विक्रीपर्यंत **1.5 %** , **50,000** रु.च्या वरील परंतु **75,000** रु. विक्रीपर्यंत **2.5 %** आणि **75,000** रु. च्या वरील विक्रीवर **3.5 %** कमिशन मिळते. एका महिन्यात **85,000** रु. विक्री झाली तर त्या दुकानदाराला एकूण किती कमिशन मिळेल ?

उकल : पहिली विक्री = 50,000 रु.

50,000 रु. च्या विक्रीपर्यंतचा कमिशनचा दर = 1.5%

50,000 रु. च्या विक्रीपर्यंत मिळालेले कमिशन = पहिली विक्री × पहिल्या विक्रीपर्यंतचा कमिशनचा दर

$$= 50000 \times \frac{1.5}{100}$$

$$= 50000 \times \frac{15}{1000}$$

$$= 50 \times 15$$

= 750 रु.

दुसरी विक्री = 75000 – 50000 = 25000 रु.

50,000 रु. ते 75000 रु. विक्रीपर्यंतचा कमिशनचा दर = 2.5%

∴ 50000 रु. ते 75000 रु. विक्रीपर्यंत मिळालेले कमिशन

= दुसरी विक्री × दुसऱ्या विक्रीपर्यंतचा कमिशनचा दर

$$= 25000 \times \frac{2.5}{100}$$

$$= 25000 \times \frac{25}{1000}$$

= 625 रु.

तिसरी विक्री = 85,000 रु. – 75000 रु. = 10,000 रु.

75000 रु. च्या वरील विक्रीवरचा कमिशनचा दर = **3.5%**

∴ **75000** रु. च्या वरील विक्रीवर मिळालेले कमिशन =

तिसरी विक्री × तिसऱ्या विक्रीचा कमिशनचा दर

$= 10000 \times \frac{3.5}{100}$

$= 10000 \times \frac{35}{1000}$

= **350** रु.

एकूण विक्रीवर मिळालेले कमिशन = पहिल्या विक्रीचे कमिशन +

दुसऱ्या विक्रीचे कमिशन + तिसऱ्या विक्रीचे कमिशन

= **750 + 625 + 350 = 1725** रु.

∴ दुकानदाराला विक्रीवर मिळालेले कमिशन = **1725** रु.

(10) एका वस्तूची छापील किंमत **2650** रु. आहे. दुकानदाराने ग्राहकास छापील किंमतीवर प्रथम **15%** सूट व नंतर शेकडा **10** याप्रमाणे सूट देऊन विकली. तर त्या वस्तूची विक्री किंमत किती ?

उकल : वस्तूची छापील किंमत = **2650** रु.

दुकानदाराने ग्राहकास प्रथम **15%** सूट दिली.

∴ वस्तूवर मिळालेली पहिली सूट $= 2650 \times \frac{15}{100}$

$= \frac{265 \times 15}{10}$

= **397.50** रु.

वस्तूची कमी झालेली किंमत = **2650 – 397.50 = 2252.50** रु.

दुसरी सूट = शेकडा 10

वस्तूवर मिळालेली दुसरी सूट = $2252.50 \times \frac{10}{100} = 225.25$

∴ वस्तूच्या विक्रीची किंमत = वस्तूची कमी झालेली किंमत – वस्तूवर मिळालेली दुसरी सूट

∴ वस्तूच्या विक्रीची किंमत = 2252.50 – 225.25 = 2027.25

∴ त्या वस्तूची विक्री किंमत 2027.25 रु. आहे.

(11) मीराने एका कंपनीचा फ्रीज ऑनलाईन मागविला. फ्रीजची छापील किंमत 27200 रु. आहे. ऑफरमध्ये तिला फ्रीजवर 12% सूट मिळाली तर मीराला किती रुपयांना फ्रीज मिळेल ?

उकल : फ्रीजची छापील किंमत = 27,200 रु.

ऑफरमध्ये मिळालेली सूट = 12%

∴ फ्रीजवर मिळालेली सूट = $27200 \times \frac{12}{100}$

= 272×12

= 3264 रु.

फ्रीजची विक्री किंमत = छापील किंमत – सूट

= 27200 – 3264

= 23936 रु.

∴ मीराला 23936 रुपयांना फ्रीज मिळेल.

(12) एक दुकानदार त्याच्या उत्पन्नाच्या 25% बचत करतो. दुकानदाराला त्याने केलेल्या विक्रीच्या 12% कमिशन मिळते. जर एका महिन्यात त्याने 3,20,000 रु. ची विक्री केली तर त्या महिन्यामध्ये त्याची किती रुपयांची बचत झाली ?

उकल : एकूण विक्री = 3,20,000 रु.

कमिशनचा दर = 12%

विक्रीवरील कमिशन = $320000 \times \frac{12}{100}$

= 38400 रु.

विक्रीवरील कमिशन = उत्पन्न

बचत = उत्पन्नाच्या 25%

∴ बचत = $38400 \times \frac{25}{100}$

= 384×25

= 9600

∴ दुकानदाराची त्या महिन्यामध्ये 9600 रुपयांची बचत झाली.

(13) हातमाग मंडळाच्या एका भांडारातून शारदाताईंनी पुढीलप्रमाणे वस्तू खरेदी केल्या:

4 पडदे प्रत्येकी 185 रु. , 5 शोभेच्या वस्तू प्रत्येकी 135 रु. या खरेदीवर 20% रिबेट मिळाले तर रिबेटची एकूण रक्कम किती ?

खालील कृती पूर्ण करा.

4 पडद्यांची किंमत = 4 × ☐ = ☐ रु.

5 शोभेच्या वस्तूंची किंमत = 5 × ☐ = ☐ रु.

∴ खरेदी केलेल्या वस्तूंची एकूण किंमत = ☐ + ☐ = ☐ रु.

रिबेटचा दर = ☐

∴ मिळालेले रिबेट = शेकडा रिबेट × ☐

$= \frac{20}{100} \times$ ☐ = ☐ रु.

∴ शारदाताईंना मिळालेली रिबेटची रक्कम = ☐ रु.

उकल : 4 पडद्यांची किंमत = 4 × 185 = 740 रु.

5 शोभेच्या वस्तूंची किंमत = 5 × 135 = 675 रु.

∴ खरेदी केलेल्या वस्तूंची एकूण किंमत = 740 + 675

= 1415 रु.

रिबेटचा दर = 20%

∴ मिळालेले रिबेट = शेकडा रिबेट × एकूण किंमत

$= \frac{20}{100} \times 1415 = 283$ रु.

∴ शारदाताईंना मिळालेली रिबेटची रक्कम = 283 रु.

(14) बाजीरावांनी दलालामार्फत एक म्हैस खरेदी केली. तिची किंमत **22500** रु. ठरवली. त्यांनी शेकडा **2** दराने कमिशन दिले तर या व्यवहारात त्यांना किती रक्कम द्यावी लागली ?

खालील कृती पूर्ण करा.

म्हैशीची किंमत = $\square$ रु.

कमिशनचा दर = $\square$

∴ दिलेले कमिशन = शेकडा कमिशन × $\square$

$$= \frac{2}{100} \times \square = \square$$

∴ बाजीरावांना द्यावी लागलेली रक्कम = कमिशन + $\square$

$$= \square + \square$$

$$= \square$$

∴ बाजीरावांना म्हैस खरेदी करण्यासाठी द्यावी लागलेली रक्कम = $\square$ रु.

उकल : म्हैशीची किंमत = $\boxed{22500}$ रु.

कमिशनचा दर = $\boxed{\text{शेकडा } 2}$

∴ दिलेले कमिशन = शेकडा कमिशन × $\boxed{\text{म्हैशीची किंमत}}$

$$= \frac{2}{100} \times \boxed{22500} = \boxed{450 \text{ रु.}}$$

∴ बाजीरावांना द्यावी लागलेली रक्कम = कमिशन × $\boxed{\text{ठरवलेली किंमत}}$

$$= \boxed{450} + \boxed{22500}$$

$$= \boxed{22950 \text{ रु.}}$$

∴ बाजीरावांना म्हैस खरेदी करण्यासाठी द्यावी लागलेली रक्कम = $\boxed{22950 \text{ रु.}}$

(15) एका औषध विक्रेत्याने 2880 रु. छापील किंमतींची औषधे 2160 रुपयांस विकत घेतली. तर विक्रेत्यास किती टक्के सूट मिळाली.

खालील कृती पूर्ण करा.

औषध विक्रेत्यास मिळालेली सूट $= \square - \square$

$= \square$ रु.

शेकडा सूट x मानू.

2880 रु. छापील किंमतीवरील सूट $\square$ रु.

100 रु. छापील किंमतीवरील सूट $\square$ रु.

$\therefore \frac{2880}{100} = \frac{\square}{\square}$

$\therefore 2880 \times \square = 100 \times \square$

$\therefore \square = \frac{100 \times \square}{\square} = \square$

$\therefore$ औषध विक्रेत्याला मिळालेली शेकडा सूट $= \square$

उकल : औषध विक्रेत्यास मिळालेली सूट $= \boxed{2880} - \boxed{2160}$

$= \boxed{720}$ रु.

शेकडा सूट x मानू.

2880 रु. छापील किंमतीवरील सूट $\boxed{720}$ रु.

100 रु. छापील किंमतीवरील सूट $\boxed{x}$ रु.

$\therefore \frac{2880}{100} = \frac{\boxed{720}}{\boxed{x}}$

$\therefore 2880 \times \boxed{x} = 100 \times \boxed{720}$

$\therefore \boxed{x} = \dfrac{100 \times \boxed{720}}{\boxed{2880}} = \boxed{25}$

∴ औषध विक्रेत्याला मिळालेली शेकडा सूट = $\boxed{25}$

(16) खालील सारणी पूर्ण करा.

अ.नं.	छापील किंमत (रुपये)	शेकडा सूट	विक्री किंमत (रुपये)
(1)	33000	....	29040
(2)	2200	15	....
(3)	1200	....	900
(4)	....	20	1360

उकल : (1) छापील किंमत = 33000 रु , विक्री किंमत = 29040 रु.

शेकडा सूट = ?

सूट = छापील किंमत − विक्री किंमत

= 33000 – 29040

= 3960 रु.

$$\text{शेकडा सूट} = \frac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$$

$$= \frac{3960}{33000} \times 100 = \frac{396}{33} = 12$$

∴ शेकडा सूट = 12

(2) छापील किंमत = 2200 रु., शेकडा सूट = 15, विक्री किंमत = ?

$$\text{सूट} = \text{छापील किंमत} \times \frac{\text{शेकडा सूट}}{100}$$

$$= 2200 \times \frac{15}{100}$$

$$= 22 \times 15$$

$$= 330$$

विक्री किंमत = छापील किंमत – सूट

$$= 2200 - 330$$

∴ विक्री किंमत = 1870 रु.

(3) छापील किंमत = 1200 रु., विक्री किंमत = 900 रु.,

शेकडा सूट = ?

सूट = छापील किंमत – विक्री किंमत

$$= 1200 - 900$$

= 300 रु.

$$\text{शेकडा सूट} = \frac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$$

$$= \frac{300}{1200} \times 100$$

$$= \frac{3}{12} \times 100$$

$= 0.25 \times 100 = 25$

∴ शेकडा सूट = 25

(4) शेकडा सूट = 20 , विक्री किंमत = 1360 रु. ,

छापील किंमत = ?

छापील किंमत 100 रु. आहे असे मानू.

∴ विक्री किंमत = छापील किंमत – शेकडा सूट

= 100 – 20

= 80

विक्री किंमत 80 तेव्हा छापील किंमत 100

विक्री किंमत 1360 तेव्हा छापील किंमत x मानू.

$$\therefore \frac{80}{100} = \frac{1360}{x}$$

$$\therefore x = \frac{1360 \times 100}{80}$$

$$= \frac{13600}{8}$$

$$= 1700$$

∴ छापील किंमत = 1700 रु.

दिलेली सारणी :

अ. नं.	छापील किंमत (रुपये)	शेकडा सूट	विक्री किंमत (रुपये)
(1)	33000	12	29040
(2)	2200	15	1870
(3)	1200	25	900
(4)	1700	20	1360

(17) खालील प्रश्न सोडवा.

(1) एका रेडिओची किंमत **100** रु. आहे. दुकानदाराने **6** रेडिओ शेकडा **15** सूट देऊन विकले तर एकूण सूट किती दिली **?** रेडिओची विक्री किंमत किती **?**

उकल : रेडिओची छापील किंमत = **100** रु.

∴ **6** रेडिओंची छापील किंमत = **6** × **100** = **600** रु.

शेकडा **15** प्रमाणे छापील किंमतीवर मिळणारी सूट = छापील किंमत × शेकडा सूट

$$= 600 \times \frac{15}{100} = 90$$

विक्री किंमत = छापील किंमत − सूट

= **600 – 90 = 510**

∴ **6** रेडिओंची विक्री किंमत **510** रु. आहे.

(2) एका लॅपटॉपची किंमत 40,000 रु. असून तो गिऱ्हाइकास 36,200 रुपयांना विकला तर गिऱ्हाइकास शेकडा किती सूट मिळाली ?

उकल : लॅपटॉपची छापील किंमत = 40,000 रु.

लॅपटॉपची विक्री किंमत = 36200 रु.

सूट = लॅपटॉपची छापील किंमत − लॅपटॉपची विक्री किंमत

= 40000 − 36200 = 3800 रु.

$$\therefore \text{शेकडा सूट} = \frac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$$

$$= \frac{3800}{40000} \times 100 = \frac{38}{4} = 9.5$$

∴ गिऱ्हाइकास लॅपटॉपच्या खरेदीवर शेकडा 9.5 सूट मिळाली.

(3) एका फूड प्रोसेसरची विक्री किंमत 4250 रु. आहे. दुकानदाराने शेकडा 15 सूट दिली तर त्या फूड प्रोसेसरची छापील किंमत किती ?

उकल : शेकडा सूट = 15

∴ छापील किंमत 100 रु. आहे असे मानू.

∴ छापील किंमत 100 रु. तेव्हा सूट 15 रु.

∴ छापील किंमत 100 रु. तेव्हा विक्री किंमत = 100 – 15 = 85

∴ जेव्हा विक्री किंमत 85 रु. तेव्हा छापील किंमत 100 रु.

जेव्हा विक्री किंमत 4250 तेव्हा छापील किंमत x रु. मानू.

$$\therefore \frac{85}{100} = \frac{4250}{x}$$

$\therefore \quad x = \frac{4250 \times 100}{85}$

$= \frac{850 \times 100}{17}$........ (5 ने भागून)

$\therefore \quad x = 5000$

∴ फूड प्रोसेसरची छापील किंमत 5000 रु. होती.

(4) त्रिमूर्ती स्टोअर्सने प्रवासी बॅगांवर शेकडा 25 या दराने सूट जाहीर केली तर 1540 रु. छापील किंमतीची बॅग सूजितला किती रुपयाला मिळेल ?

उकल : सूट = शेकडा 25

प्रवासी बॅगची छापील किंमत = 1540 रु.

$\frac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}}$ हे गुणोत्तर काढू.

प्रवासी बॅगवर x रुपये सूट मिळते असे मानू.

$\therefore \frac{x}{1540} = \frac{25}{100}$

$\therefore \quad x = \frac{25 \times 1540}{100}$

$= \frac{25 \times 154}{10}$

= 385 रु.

∴ एकूण सूट 385 रु. आहे.

विक्री किंमत = छापील किंमत – सूट

$= 1540 - 385$

$= 1155$

∴ सूजितला प्रवासी बॅग **1155** रुपयाला मिळेल.

(5) एका अडत्याला **25,000** रुपयाच्या विक्रीवर शेकडा **6** दराने कमिशन मिळाले तर त्याला किती कमिशन मिळाले ?

उकल : अडत्याने केलेली विक्री = **25,000** रु.

कमिशनचा दर = शेकडा **6**

विक्रीवर मिळालेले कमिशन = अडत्याने केलेली विक्री × कमिशनचा दर

$$= 25000 \times \frac{6}{100}$$

$$= 250 \times 6$$

$$= 1500$$

∴ अडत्याला **1500** रु. कमिशन मिळाले.

(6) एका सेवाग्राम खादी भांडारातून खरेदी केलेल्या वस्तूंची छापील किंमत **2160** रु. आहे. भांडाराने एकूण **280.80** रुपये रिबेट दिले. तर रिबेटचा दर किती ?

उकल : वस्तूंची छापील किंमत = **2160** रु.

एकूण रिबेट = **280.80**

$$\text{शेकडा सूट} = \frac{\text{एकूण रिबेट}}{\text{वस्तूंची छापील किंमत}} \times 100$$

$$= \frac{280.80}{2160} \times 100$$

$$= \frac{28080}{2160}$$

$$= \frac{2808}{216}$$

$$= \frac{468}{36}$$

$$= \frac{78}{6} = 13$$

∴ रिबेटचा दर 13 % आहे.

(7) एका बेडशीटची छापील किंमत 500 रु. आहे. एक दुकानदार या किंमतीवर शेकडा 8 दराने सूट देतो. त्याला प्रत्यक्ष विक्रीच्या शेकडा 15 दराने कमिशन मिळते, तर दुकानदाराला किती रुपये कमिशन मिळते ?

उकल : बेडशीटची छापील किंमत = 500 रु.

सूट = शेकडा 8

बेडशीटवर मिळालेली सूट = बेडशीटची छापील किंमत × शेकडा सूट

$$= 500 \times \frac{8}{100}$$

$$= 5 \times 8$$

$$= 40$$

प्रत्यक्ष विक्री किंमत = 500 – 40 = 460

कमिशनचा दर = शेकडा 15

मिळालेले कमिशन = शेकडा कमिशन × प्रत्यक्ष विक्री किंमत

$$= \frac{15}{100} \times 460$$

$$= \frac{6900}{100}$$

$$= 69$$

∴ दुकानदाराला 69 रु. कमिशन मिळते.

(8) शामरावांनी एक भूखंड दलालामार्फत 4525250 रुपयांना संपतरावांना विकला. दलालाने दोघांकडून शेकडा 2 दराने दलाली घेतली तर दलालास एकूण किती दलाली मिळेल ?

उकल : भूखंडाची किंमत = 4525250 रु.

दलालीचा दर = शेकडा 2

∴ दलाली $= 4525250 \times \frac{2}{100}$

$$= \frac{9050500}{100}$$

$$= 90505$$

दलालाने दोघांकडून दलाली घेतली.

∴ एकूण दलाली = 90505 + 90505 = 181010

∴ दलालास एकूण मिळालेली दलाली = 1,81,010 रु.

(18) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.

(1) दुकानदार विक्री किंमतीवर सूट देतात.

उत्तर : चूक, दुकानदार छापील किंमतीवर सूट देतात.

(2) सूट देऊन उरलेली किंमत ही विक्री किंमत असते.

उत्तर : बरोबर

(3) सुटीचा दर दशमानात देतात.

उत्तर : चूक, सुटीचा दर शतमानात म्हणजेच शेकडेवारीत देतात.

(4) मालाचा खप वाढवण्यासाठी सूट देतात.

उत्तर : बरोबर

(5) कमिशन शेकडेवारीत देण्यात येते.

उत्तर : बरोबर

(6) वस्तूंवर आकारण्यात आलेले कमिशनचे दर समान असतात.

उत्तर : चूक, आकारण्यात आलेले कमिशनचे दर वस्तूंनुसार वेगवेगळे असतात.

(7) अडत ज्याचा माल विकतो त्याच्याकडून किंवा जो माल खरेदी करतो त्याच्याकडूनच मिळते.

उत्तर : चूक, अडत ज्याचा माल विकतो त्याच्याकडून किंवा जो माल खरेदी करतो त्याच्याकडून किंवा दोघांकडूनही मिळते.

(8) रिबेट म्हणजे एक प्रकारची सूटच असते.

उत्तर : बरोबर

(9) विशिष्ट अटीनुसार मान्यताप्राप्त संस्था किंवा शासन यांच्याकडून कमिशन दिले जाते.

उत्तर : चूक, विशिष्ट अटीनुसार मान्यताप्राप्त संस्था किंवा शासन यांच्याकडून रिबेट दिली जाते.

(10) रोख विक्री वाढवण्यासाठी दुकानदार सूट देतात.

उत्तर : बरोबर

(11) सूट दिल्यामुळे वस्तूची छापील किंमत वाढते.

उत्तर : चूक, सूट दिल्यामुळे वस्तूची छापील किंमत कमी होते.

(12) रिबेटची रक्कम व सूट म्हणून मिळणारी रक्कम एकच असते.

उत्तर : बरोबर

(19) खालील जोड्या जुळवा.

गट 'अ'	गट 'ब'
(1) सूट	(*a*) $\dfrac{\text{कमिशन}}{\text{विक्री किंमत}} \times 100$
(2) कमिशन	(b) $\dfrac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$

(3) शेकडा सूट — **(c)** छापील किंमत − विक्री किंमत

(4) शेकडा कमिशन — **(d)** $\dfrac{\text{विक्री किंमत} \times \text{शेकडा कमिशन}}{100}$

उत्तर : **(1)** सूट — **(c)** छापील किंमत − विक्री किंमत

(2) कमिशन — **(d)** $\dfrac{\text{विक्री किंमत} \times \text{शेकडा कमिशन}}{100}$

(3) शेकडा सूट — **(c)** $\dfrac{\text{सूट}}{\text{छापील किंमत}} \times 100$

(4) शेकडा कमिशन — **(d)** $\dfrac{\text{कमिशन}}{\text{विक्री किंमत}} \times 100$

*****